

The Roman Catholic
DIOCESE OF LEGAZPI

The Chancery, Saint Gregory the Great Cathedral
P.O. Box 182, Legazpi City 4500 Philippines

SARONG PANGAPODAN SA PAGLAOM

Mga Tugang niamo ki Cristong Kagurangnan:

Sa atubang kan mga presenteng pangyayari sa satong naci6n, bilang mga tagapamahala kan satuyang pagtubod asin buhay bilang mga parasunod ni Cristo, kaming saindong Obispo asin Kapadean, bo6t na magpaabot nin mensahe saindo, sa kamawotan na matabangan kita na sarabay na magpangadyi asin maghorop-horop kun p6no niato sisimbagon an mga agyat kan mga pangyayaring inaatubang ta sa ngonian.

Sa Enot na Babasahon ngonian na Ika-tolong Domingong ini nin Cuaresma, madadangog niato an sabi kan Kagurangnan na Dios ki Moises: “Nahiling ko an grabeng kasakitan kan sakong banwaan... Nadangog ko an saindang inagrangay... Naaaraman ko an gabos nindang tinitios, kaya naghilig ako tanganing iligtas sinda” (*Éxodo* 3:7-8).

Marhay na maghapot kun p6no niato babasahon, halimbawa, ining pag-arestar sa dating Presidente Rodrigo Duterte kan International Criminal Court (ICC), tanganing simbagon niya an akusasyon saiya nin paggadan kan sobra sa 5,000 na tawo (o lampas pa ngani sa 30,000 segun sa iba) durante kan siya Presidente kan mga taon 2016 sagkod 2022.

Magigiromdoman na kan apod6n siya sa atubang nin sarong komitiba sa Senado daing duwa-duwang inako kan dating Presidente na siya an nagsugo sa mga pulis na gadan6n an mga pusher asin mga adik, na iyo ngonian an basehan kan pag-arestar saiya. Huli kan ipinahiling niyang kapangyarihan asin impluwensiya bilang lider—makusog an bo6t, daing iginagalang maski siisay, maski an Mahal na Dios saiyang pinagbasang-basang—haros dai nin siisay man sa sato an naghon6 na maatubang siya sa kamugtakan na dai na siyang kontrol, asin an saiyang boses dai na nin kapangyarihan, arog kan nangyayari saiya ngonian.

Ano an itinutukdo sato kaining nangyari ki dating Presidente Duterte?

Enot sa gabos, pinapagiromdom kita na an gabos tang mga gibo may consecuencia. Asin kun an satong gibo sal6, orog na kun ini nagdodolot nin kar6tan o kagadanan sa kapwa, pasisimbagon kita asin sesentensiyahan sa atubang kan hukuman nin tawo asin nin Dios.

Ikaduwa, ipinapagiromdom sa sato na an cada tawo may dignidad na dai pwedeng basang-basangon. An buhay nin tawo orog na mahalaga, asin dai pwedeng pinapasipara, nin huli ta hale ini sa Dios asin dai kitang kapangyarihan na pasiparahon o duhagion, ratakan o

gadanon an siisay man. Kun dai ta ngani maako na makahiling nin sarong tawong ginagadan, pâno niato mabale-wala saná an ribo-ribo nang ginadan, sa ano man na dahilan? Dai pwedeng sabihon na dahil an sarong tawo durugista o kriminal an destino niya pirming kagadanan! An derechos humanos (human rights) bako saná para sa nagkakapira, kundi para sa gabos; bako saná sa may kapangyarihan o may kaya, may inadalan o maimpluwensiya. An derechos humanos para sa gabos.

Ikatolo, dai ta paglingawan na dakul pang mga tugang niato an biktima nin manlaean-laen na pagduhagi sa derechos humanos ninda, lalo na an mga kasaradayan.

1. Ribo-ribong mga eskwela an aro-aldaw minapa-eskwelahan na dai namamahaw, mientras na pwede man kutâ na sindang tawan nin pagkaon pag-abot sa eskuwelahan, dahil ta may pondo an gobierno para sa siring na pangangaipo.
2. Kadakul na mga tugang niato an dai nakakakua nin bolong, dai nakakapa-ospital ta daing pambayad, asin daing maninigong tabang para sa saindang salud, alagad an mga programang masimbag kan siring na mga pangangaipo kan mga kasaradayan, arog baga kan PhilHealth, hinalean pa nin pondo.
3. Pirang mga buhay an nawara sa mga aksidente sa dalan nin huli sa raót na mga tinampo asin mga tulay na hinidali o sinapote an pagkagibo? Pirang buhay an nawara, mga harong an inanod, dahil ta su pondo para sa mga proyekto na dapat ginibo nganing magkontrol kan pagbaha nawara? Pirang mga komunidad na dati dai pigbabaha alagad ngonian iyo na, nin huli sa mga proyektong dai sinda kinonsulta asin bako man sinda an pinaka-mabenepisyo?
4. Sinasabing an satong national budget ngonian na taon pig-aprubarán bako tanganing simbagon an mga tunay na pangangaipo kan mga namamanwaan, kundi sa pagpa-onra nin kapritso, kagustuhan, asin ambisyon nin nagkapirang pulitikong gahaman.

Ini gabos na mga mamundong ladawan kan satong nación—an labi-labing pagtios nin kadakul na tawo; an pagbale-wala kan mga programa asin proyekto para sa ikakarahay nin gabos, dahil sa kurapsiyon asin makasadiring ambisyon nin mga nasa poder; an padagos na pagluya kan satong ekonomiya asin kalidad nin buhay nin cada sarô, asin dagdagan pa kaining pag-arestar ki dating Presidente Rodrigo Duterte—ini gabos nagdodolot bako lang nin kapurisawan asin kawâran nin paglaom, kundi orog sa gabos, pagkabarangâ na pwedeng magdará sato sa iriwal o mas makuring violencia.

An hapot: **Saen kita inaapod sa atubang kaining presente tang kamugtakan? Ano an dapat niatong gibohon bilang mga ciudadano–bilang mga Cristianong ciudadano?**

Dangogon ta an sinabi ni Profeta Zacarias (7:9): “Papangyarihon nindo an hustisya, asin magmaboót asin magmakulog kamo sa lambang sarô.”

1. Poonan ta sa pagmakulog sa kapwa, dangan sa pagtalubo sa pagkamoot sa satong banwaan asin komunidad. Dahil may pagmakulog kita kaya habo tang may kapwang pinapabayaan, inaapi, asin, lalo na, ginagadan. Dahil may pagmakulog kita kaya pigsusuportahan ta an marhay na trabaho nin kapulisan asin militar, alagad pigsasagwê ta an pag-abuso sa autoridad, asin mga pagbalga sa derechos humanos asin rule of law.
2. Dai mawâran nin paglaom. Padagos saná sa paggibo nin tama maski dai pa nahihiling an bunga. Padagos sa pagsabot asin pagsabi nin katotoohan lalo na kun kadakul an nalilibongan huli sa desinformacion o napatubod nin kaputikan. Padagos sa pagkaherak asin pagpatawad sa atubang kan kadakul na nagpadaog sa saindang takot asin dagit. Padagos na maghingowa asin magpagal, bako para sa sadiri, kundi para sa mga daing boses asin kakayahan, asin para sa mga masunod na kapag-arakian.
3. Ngonian na panahon nin eleksyon, magi ngôna kitang mga ciudadano asin botante na may integridad asin ginagalang an pagkasagrado kan balota—bâgo kita magpili nin mga kandidatong may integridad man asin puso sa paglingkod. Magvolunteer sa PPCRV asin NAMFREL sa saindang parokya tanging magtabang sa voters education asin magbantay para sa matoninong na aldaw kan eleksyon. O pwede man magsuporta sa kampanya nin mga matanos na kandidato, basta dai magin parte sa darayaan, barakalan nin boto, asin pagpalakop nin desinformacion.

Sa espiritu kan Jubileong Taon na ini nin Paglaom, dangogon ta an sinabing ini kan satong Santo Papa Francisco sa saiyang surat enciclicál na *Fratelli Tutti*: “Iniimbitaran ko an gabos sa panibâgong paglaom, nin huli ta an paglaom nagtataram sato manunungod sa sarong bagay na nakatodok sa kairaroman kan puso nin tawo, anoman an kamugtakan niya ngonian asin saen man. An paglaom nagtataram sato manunungod sa sarong pagkapahâ, sarong pangiturugan, sarong pagmàwot sa buhay na lubós, sarong pagmàwot na madara kan satong puso asin espiritu sa mga darakulang bagay, arog kan katotoohan, karahayan, kagayonan, katanosan asin pagkamoot... An paglaom makusóg an boót; tataóng pasiparahon an anoman na kagabatan, asin anoman na nagpupugol tanging mahiling ta an tunay na liwanag sa satong atubang... Padagos kitang magbaklay sa dalan nin paglaom” (55).

Nuestra Señora de Salvacion, an samong paglaom pakusogón, sa pagsunod sa kabôtan kan Saimong Aki kami pirming paromdomon, na kami siring sa kahoy sa Evangelio, dapat magbunga, ta kun dai, tibaad kami paludón... Amen!

An Obispo asin Kapadean kan Diocesis kan Legazpi